

ERFARENHET SLÅR FINA UTBILDNINGAR

Statsminister Stefan Löfven återkommer ofta till att regeringens strategi är att främja att svenska företag och jobb ska ligga högt upp i värdekedjan. Sverige skall fokusera på de allra mesta avancerade jobben. Detta låter ju mycket bra. Det är klart att vi ska utföra arbetsuppgifter som är så unika och kvalificerade att de inte så lätt kan utföras i andra länder. Så långt allt bra. Logiskt. Men sedan blir det svårare att förstå. Statsministern verkar nämligen dessutom ha konstruerat en alldeles egen världsbild där alternativet till dessa högt förädlade jobb är vad han kallar låglönejobb. Och låglönejobb - det hör man ju själv- det låter ju inte alls fint.

Det är naturligtvis bra med fokus på att vi ska ligga högt i värdekedjan. Här behövs - om regeringen menar allvar - också skarpa reformer inte minst på skattesidan. Det är en självklarhet för ett land som Sverige att vi ska ligga långt fram, vara innovativt och ha viktiga huvudkontor i vårt land. Men att se detta som den enda lösningen är både märkligt och farligt.

Låt oss för en stund byta perspektiv. Avancerade jobb betyder också väldigt höga krav på att människor ska ha rätt kunskap och erfarenhet. Och det är här detta förhållningssätt blir svårt att förstå. Är tanken att vi ska ha en arbetsmarknad som bara har plats för människor med kunskaper och erfarenhet? Jag tror att få håller med om detta.

Standardsvaret brukar då vara att vi ska fokusera på kunskap. Alla människor ska lyftas uppåt i den heliga värdekedjan! Utbildning verkar vara svaret på allt. Men tvärtom verkar det - i vår tid - vara så att traditionell utbildning betyder relativt sett mindre på arbetsmarknaden. I en tid när all kunskap är tillgänglig för alla så växer betydelsen av erfarenhet. Ett CV med bara traditionell teoretisk utbildning, även om det råkar vara en examen från Handelshögskolan, räcker inte lika långt som tidigare. Lite krasst skulle man kunna se en nyutexaminerad person som en varm kropp med kunskap som finns fritt tillgänglig för vem som helst. Värdet finns i människans potential och det arbetsgivare kan bedöma och värdesätta är erfarenheter och attityd. Det är detta som gör att arbetsgivare ställer allt högre krav på erfarenhet.

I takt med att arbetsmarknaden blir mer kvalificerad blir det tvärtom viktigare att vi får en större – inte mindre – arbetsmarknad där alla människor ges möjlighet att komma in och få ett första jobb. En första arbetslivserfarenhet. Vi måste därför också bejaka framväxten av en tjänstesektor med lägre förädlingsgrad. Det kan handla om lägre trösklar och sänkta skatter på såväl arbete som företagande. Om vi inte gör något åt detta så riskerar vi en allvarlig tudelning av samhället där människor som saknar erfarenhet förpassas till utanförskap. Ett utanförskap som gör chansen att tillgodogöra sig den nödvändiga erfarenheten blir ännu mindre. Här kan vi verkligen tala om en ond spiral: Utanförskap föder mer utanförskap.

Det är helt enkelt dags att värdera upp faktorn erfarenhet. Så nästa gång Stefan Löfven eller någon annan pratar om att vi ska ligga sådär högt upp i värdekedjan, då hoppas jag att någon ställer frågan om han alltså bara vill ha en arbetsmarknad för människor med omfattande erfarenheter och kunskap.